

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Practica Octaviani Vestrii I. C. Foro Corneliensis

Vestri, Ottaviano

Coloniae Agrippinae, 1597

VD16 V 940

De Senatore Urbis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63002)

sententiam principes dixerant, in eam descendebant. Nicol.
Anto. Grautius.

b

5

Quasi in plano.) De plano $\dagger$ ius dicitur, quando non
pro tribunali, editioe loco quid à Pratore statuitur, sed in
planicie pavimenti, ut animadvertunt, & bene Accursius in
l. Nequicquam. §. de plano. ff. de off. proco. si l. & Bar. in con-
stitutione ad R. primendum, in verbo de plano. Quod qui-
dem eveniebat, cum de modicis causis ageretur, in magnis
autem maiorum mos fuit, ut pro tribunali sedens ius diceret
praetor, neque in subsellijs, aut alibi. Nec omnibus magistra-
tibus tribunalis fastigio utendi ius fuit, sed maioribus tan-
tum, veluti Romae Consulibus, Praetoribus & Praefectis
urbis: & in provincijs Proconsulibus, Praefectis, & Impera-
toribus: minores vero magistratus in subsellijs ius redde-
bant, ut ait Istor est Pedianus. Nam inter magistratus discri-
men erat in sedendo, cum maiores in subsellijs altiori us con-
debant, minores in subsellijs. Quod & Vlpianus consideravit
in l. 1. de iudicijs dum ait, qui pro tribunali praest, vel aliam
iurisdictionem habet. Quia non omnis, qui iurisdictioni pra-
est, tribunal ascendit. Et de magistratibus maioribus Gellius
consulas lib. 13. c. p. 14. Nic. Anto. Grautius.

c

6

Meretrices.) Qui * ionum v. Etigal ex Lupanarijs pri-
mum exigendum statuit, Caligula fecit, ut in ipsius vita Tran-
quillus atque alij literis prodiderunt. Nic. Anto. Grautius.

De Senatore urbis.

CAP. XV.

SVMMARIVM.

- 1 Senatoris siue Praetoris urbis officium.
- 2 Senator tres habet substitutos vicarios.
- 3 Iudex capitolinus appellationum ordinarius est,
qua in senatoris curia fieri contingunt.
- 4 Iurisdictionem capitolinam multi Pontifices con-
firmarunt.

s Sena-

- 5 *Senatores cur dicti, & cur patres conscripti.*
 6 *Prætorum duplex iurisdictio, urbana. s. & peregrina.*

SED cùm suprà dixerimus in delegatione regiminis Urbis, Gubernatori facta, certitas populi species fuisse exceptas ultra curiales, quorum audientiam diximus Auditori camera demandatam. Alia * species est Romanorum Ciuum, quibus Ponti, prætorem dedit urbanum, a, quem vocamus Senatorem. Is in cliuo residet capitolino, & Romanis ciuibus ordinaria facultate ius dicit. Tres * habet vicarios substitutos suos, quorū duos, qui priuatis præfunt iudicijs, collaterales vocant. Hi gradu differunt. Vnus enim vocatur primus. Alter verò secundus. Tertius est latrunculator. Quòd si ab altero appelletur, iudex * adest ad partem Capitolinus, qui omnium appellationum ordinarius est, à cuius sententia, si priori sit confirmis, lege municipali prohibente nō appellatur. Adsunt quoque certæ sedes, vbi singula artificum sodalitia, quæ apud tabellam sub porticu parieti affixam legere licebit, suos sibi deligunt consules artifices, qui sodalibus suæ artis, quasi in plano ius dicunt, à quorum sententijs grauati Conseruatores vrbis ibidem residentes appellant. Hanc * capitolinam iurisdictionē suis rescriptis confirmarunt & ampliarunt Iulius ij. Leo x. & nouissimè Diuus Paulus iij. Pont. Max. Apud istos ego nunquam fui versatus, hoc tantum scio, quod capitolini suis statutis litigatores, & causas in compedibus posuere. Tu si legeris, facile capitulinuseris.

Quem vocamus senatorem.) Senatores ex primoribus patrum centum numero à Romulo fuisse institutos, nemo est, qui ambigat. Quos ob honorem patres, ob etatem Senatores à senio appellavit, ab his verò geniti patricij dicti sunt. Deinde Tarquinius Priscus alios centum equestris ordinis adscribi in senatores operam dedit, patresque conscripti tunc primum cepti nominari, veluti in novum senatum lecti atque conscripti. Et non quod in Imperatoris diademate conscripti fuissent, ut somniantur Accursius in §. filiusfamilias, Institutionibus, quibus modius patr. potest. sol. Quamquam postremò usus obtinuerit, ut omnes senatores uno patrum conscriptorum nomine vocarentur, veluti Plutarchus his pene verbis demonstrat. Hoc nostro seculo senatores à romanis patres conscripti, ab externis principes vocantur. Quod & Sallustij etate receptum fuisse ex ipsius historia in Catel. liquet, cum ait. Dilecti in quibus corpus annis infirmum, ingenium sapientia valida erat, reipub. consultabant, hi vel etate, vel curie similitudine patres appellabantur. Unde de procedentibus temporibus patres etiam conscripti nuncupati, qui in novum senatum venant lecti, quamquam postremò usus obtinuerit, ut omnes senatores uno patrum conscriptorum nominarentur. Hinc apud Ciceronem in orationibus in Senatu habitis coniunctim Patres conscriptos appellatos legimus. De Senatoribus privatim scribunt Dionysius li. 2. Livius 1. & Plutarchus in vita Romuli. Sed quoniam hic dicendi non est locus, silentio ea prætereire visum fuit, cum Senator, de quo in presenti capite mentio habetur, & si Senatoris nomen habeat, officio tantum Prætoris urbani fungitur, ut Vestrius hic etiam ait. Prætorum autem duplex fuit iurisdictio, Urbana una, Peregrina altera, sicq; duo erant prætores sed qui inter urbanos ius dicebat, Prætor urbanus appellatus est, & magna potestas hunc magistratum publici privatiq; iuris potestas fuit, ut novum ius condere, & vetera abrogare facultatem haberet, & usq; adeo prætoris postmodum auctoritas aucta fuit,

fuit, ut, quod Prætor edixisset, ius honorarium appellaretur. Vt Linius li. 5. & Iustinianus in Instit. de iure natur. §. Prætorum. Et prætori regia insignia, sella curulis, trabea, lictores sex, & consulares apparatus dabantur, auctoribus Festo, Flauio, atque Lilio. Sed cum in urbem undiq; peregrinorum turba postmodum conflueret, & Prætor causis non sufficeret, creatus est alius Prætor, qui Peregrinus fuit appellatus. Sed Urbanus inter ciues, Peregrinus vero inter ciues & peregrinos ius dicebat, ut Linius lib. 22. in hæc verba scribit, Romæ iuris dicendi urbana fors Pomponio, inter ciues Rom. & peregrinos P. Furio euenit & li. 23. Prætores provincias sortiti L. Apustius Fullo urbanam iurisdictionem, M. Atilius Glabrio inter ciues & peregrinos. Hæc ille. Et uterque Prætor iuris quiritiū vindex erat. Et quamquam sunt, qui putent, urbanum tantum fuisse apud quem lege agere liceret, ut filios emancipare, seruos manumittere, bonorum possessionem, & tutorem ex lege Attilia postulare, & cætera obire, quæ iure quiritiū continerentur, tamen publicā privā tamq; iuris dicendi potestatem habuisse, magis exploratum video, veluti ad hunc usq; diem inter ciues auctoritate Pontificis accedente Prætor ipse urbanus habet, qui hodie nescio, quo pacto Senator vocatur. Nicolaus Antonius Granatius.

De Vicario Urbis, eiusq; ditione & officio.

C A P. XVI.

S V M M A R I V M.

- 1 Vicarij urbis iurisdictione, & officium, & nu. 8.
- 2 Vicarius urbis beneficia haudquaq; confert.
- 3 Vicarius urbis summarie procedit, infra tamen lx. ducatorum summam, & nu. 8.
- 4 Appellatio quavis etiam non friuola, à sententia vicarij urbis prohibetur, infra tamen summam ducatorum quinque idem & nullitas.
- 1 Episcopi, cæterique ordinarij absque sedis apostolica